

॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ इत्याश्वमेधिकेपर्वणिनैलकंठीयेभारतमावदीपेत्तीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ शुश्रूषेदिति ॥ १ ॥ मरुत्तयज्ञप्रशंसाप्रसंगासङ्गस्थान्तोति आसील्लतयुगइत्या

उत्सृष्टं ब्राह्मणैर्यज्ञे मरुत्तस्य महात्मनः ॥ तदानयस्वकीयपयांसं तद्रविष्यति ॥ २१ ॥ युधिष्ठिर उवाच कथं यज्ञे मरुत्तस्य द्रविणं तत्समाचितं ॥ कस्मिंश्च काले स नृपो बभूव दत्तांवरः ॥ २२ ॥ व्यास उवाच यदि शुश्रूषसे पार्थशृणु कारं धमं नृपं ॥ यस्मिन्काले महावीर्यः सराजासीन्महाधनः ॥ २३ ॥ इति श्री महाभारते आश्वमेधिके पर्वणि अश्वमेधिके प० संवत्तं मरुत्तीये तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥ ॥ ७ ॥ युधिष्ठिर उवाच शुश्रूषेतस्य धर्मज्ञ राजर्षेः परिकीर्त्तनं ॥ द्वे पायन मरुत्तस्य कथां प्रब्रूहि मे न च ॥ १ ॥ व्यास उवाच आसील्लतयुगे तात मनुर्दण्डधरः प्रभुः ॥ तस्य पुत्रो महाबाहुः प्रसंधिरिति विश्रुतः ॥ २ ॥ प्रसंधेरभवत्पुत्रः क्षुप इत्यभि विश्रुतः ॥ क्षुपस्य पुत्र इक्ष्वाकुर्महीपालो भवत्प्रभुः ॥ ३ ॥ तस्य पुत्रशतराजन्नासीत्परमधार्मिकं ॥ तांस्तु सर्वांन्महीपालानि क्ष्वाकुरकरोत्प्रभुः ॥ ४ ॥ तेषां ज्येष्ठस्तु विंशो भूत्प्रतिमानं धनुष्मतां ॥ विंशस्य पुत्रः कल्याणो विंशो नाम भारत ॥ ५ ॥ विंशस्य सुताराजन्बभूव दशपंच च ॥ सर्वे धनुषि विक्रान्ता ब्रह्मण्याः सत्यवादिनः ॥ ६ ॥ दानधर्मरताः शांताः सततं प्रियवादिनः ॥ तेषां ज्येष्ठः खनीनेत्रः स तान्सर्वानपीडयत् ॥ ७ ॥ खनीनेत्रस्तु विक्रान्तो जित्वाराज्यमकंटकं ॥ नाशकद्रक्षितुराज्यं नान्वरज्यं ततं प्रजाः ॥ ८ ॥ तमपास्य च तद्राज्ये तस्य पुत्रं सुवर्चसं ॥ अभ्यर्षिचंतराजेंद्रमुदितं तात्त्र्यं भवंस्तदा ॥ ९ ॥ स पितुर्विक्रियां हृद्वारा ज्यान्निरस नंच तत् ॥ नियतो वर्त्तयामास प्रजाहितचिकीर्षया ॥ १० ॥ ब्रह्मण्यः सत्यवादी च शुचिः शमदमान्वितः ॥ प्रजास्तं चान्वरज्यं तधर्मनित्यं मनस्विनं ॥ ११ ॥ तस्य धर्मप्रवृत्तस्य व्यशीर्य लोको शवाहनं ॥ तं क्षीणकोशं सामंताः समंतात्पर्यपीडयन् ॥ १२ ॥ स पीड्यमानो बहुभिः क्षीणकोशाश्ववाहनः ॥ आर्त्तिमान्छुत्परां राजा सहभृत्यैः पुरेण च ॥ १३ ॥ न चैनमभिहंतुं तेश्चक्रुवन्ति बलक्षये ॥ सम्यग्दत्तो हिराजा स धर्मनित्यो युधिष्ठिर ॥ १४ ॥ यदा तु परमा मार्तिगतो सौ स पुरो नृपः ॥ ततः प्रदध्मौ सकरं प्रादुरासीत्ततो बलं ॥ १५ ॥ ततस्तानजयत्सर्वान्प्रातिंसीमान् नराधिपान् ॥ एतस्मात्कारणाद्राजन्विश्रुतः सकरं धमः ॥ १६ ॥ तस्य कारं धमः पुत्रस्ते ता युगमुखे भवन् ॥ इंद्रादनवरः श्रीमान्दैवैरपि सुदुर्जयः ॥ १७ ॥ तस्य सर्वे महीपालावर्त्तं ते स्मवशेतदा ॥ सहिसघ्राडभूत्तेषां वृत्तेन च बलेन च ॥ १८ ॥ अविक्षिन्ना मधर्मात्मा शौर्येणैन्द्रसमो भवत् ॥ यज्ञशीलो धर्मरतिर्धृतिमान्संयतेन्द्रियः ॥ १९ ॥

दिना अध्यायद्वयेन अत्यंतं महान्तो पिकर्मवानुतिष्ठंतीति कर्ममहात्म्यव्यापनार्थं ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥